

Suomi 100 -tietovisa / Kaikki kysymykset

Eläkeläiset ry:n kesäpäivät Sotkamossa 13.-15.6.2017

Kilpailukysymykset ovat laatineet Vuokatin Suomi 100 -tietovisan tuomareina toimineet Juha Drufva ja Pekka Isaksson.

Alkukilpailu

1) Suurlakko oli marraskuussa 1905. Tuolloin punainen julistus luettiin Tampereen Raatihuoneen parvekkeelta. Kuka sen oli kirjoittanut?

- a) Eetu Salin
- b) Santeri Ivalo
- c) Yrjö Mäkelin

2) TVH eli TVL tuli kansan parissa tutuksi lukuisissa kaskuissa, kuten siitä, miksi TVH:n lapioiden varren tilalla rautaketju? Jotta lapioihin ei voisi nojata. TVL oli Tie- ja vesirakennuslaitos vuoteen 1990. Se huolehti teiden suunnittelusta, rakentamisesta, kunnossapidosta ja tieliikenteen kehittämistä ja oli liikenneministeriön alainen laitos.

Minä vuonna TVL perustettiin?

- a) 1862
- b) 1799
- c) 1917

3) Milloin Suomesta tuli virallisesti tasavalta?

- a) 1907
- b) 1917
- c) 1919

4) Pesäpallo on kehitelty Suomessa 1910-luvulla amerikkalaisesta baseballista ja 1900-luvun alussa Suomessa pelatusta kuningaspallosta. Pesäpallosta alettiin nopeasti puhua Suomen kansallispelinä, ja se levisi 1920–1930-luvuilla kouluissa ja suojelekunnissa. Pesäpallon maailmancup on järjestetty kahdeksan kertaa, ja Suomi on voittanut joka kerta. Kuka kehitti pesäpallon?

- a) Arvo Ylppö
- b) Lauri Pihkala
- c) Santeri Alkio

5) Kuka kainuulainen kirjailija teki vastineen Aleksis Kiven Seitsemälle veljekselle kuvaamalla orvoiksi jääviä yhdeksää sisarta, jotka joutuvat pitämään taloa, kun heidän isänsä leskeksi jäätyään masentuu työkyvyttömäksi. Kuka kainuulainen kirjailija kirjoitti tämän kyseisen teoksen?

- a) Eino Leino
- b) Heikki Meriläinen
- c) Ilmari Kianto

6) Vuonna 1919 voimaan tullut kieltolaki on ollut yksi epäonnistuneimmista lainsäädäntöhankkeista Suomessa. Se kumottiin vuonna 1932 edellisenä vuonna pidetyn kansanäänestyksen selvän kieltolaille kielteisen tuloksen mukaisesti. Kumoamiseen vaikutti myös suuri kansalaisadressi, johon kerättiin huikeat 120 000 nimeä. Ketkä sen panivat liikkeelle?

- a) Panimoteollisuuden edustajat
- b) Kieltolain seurauksia kauhistuneet naiset
- c) Kieltolakiin pettyneet raittiusjärjestöt

7) Milloin eduskunta sääti Tasavallan Suojelulait eli käytännössä ns. kommunistilait, joita tämä kiihotuslaki vuonna 1934 sitten täydensi?

- a)1929
- b)1930
- c)1932

8) Mitä vuoden 1940 ns. tammikuun kihlaus tarkoitti?

- a) Suomen ja Neuvostoliiton välirauhan sopimuksen perussopimusta?
- b) Vuoden 1934 Miss Euroopan Ester Toivasen (1914-79) kihlautumista?
- c) SAK:n ja työnantajaliittojen välistä sopimusta talvisodan hengessä

9) 36. Nyrkkeilyn kansainvälinen GeeBee-turnaus pidettiin 17.-19.3.2017 Helsingin Urheilutalossa, mistä tämä turnaus on saanut nimensä?

- a) Gunnar Björlingistä
- b) Gunnar Bärlundista
- c) Georg Borgströmistä?

10) Maksettiinko ensimmäiset kansaneläkkeet Suomessa vuonna

- a) 1939
- b) 1949
- c) 1959

11) Vuonna 1947 syntyi Suomeen ennätysmäärä lapsia, kaikkiaan 108 168. Mutta elokuun 24. päivänä 1945 syntyi Suomeen yhden päivän aikana ennätysmäärä lapsia. Kuinka moni heistä jäi eloon?

- a) 1800
- b) 995
- c) 495

12) Reino Helismaan määritelmän mukaan suomalaisen tangon on oltava syvä kuin mummon huokaus. Eräässä suomalaisessa tangossa kukkivat pelargoniat mummon akkunalla. Kuka sävelsi kyseisen tangon?

- a) Toivo Kärki
- b) Kari Kuuva
- c) Erik Lindström

13) Tuntematon sotilas -elokuvan ensi-ilta oli Helsingissä 23. joulukuuta 1955. Kuka sävelsi elokuvan musiikin.

- a) Jean Sibelius
- b) Ahti Sonninen
- c) Aarre Merikanto

14) Suomessa on seitsemän Unescon maailmanperintökohdetta, joista kuusi on kulttuurikohdetta ja yksi on luontokohde. Onko luontokohde

- a) Koli
- b) Pallastunturit
- b) Merenkurkun saaristo

15) Milloin Harri Holkerin sinipunahallitus astui virkaansa?

- a) 25.4.1983
- b) 30.4.1987
- c) 2.5.1991

Loppukilpailu

1) Suomen väkiluku oli helmikuun lopussa 2017 tilastokeskuksen väestötilaston mukaan 5 503 879. Entä 100 vuotta aikaisemmin, oliko väkiluku

- a) 3,1 miljoonaa
- a) 3,5 miljoonaa
- c) 3,9 miljoonaa.

2) Vuoden 1918 sisällissodan sekavissa oloissa punaisen Suomen ylintä toimeenpanovaltaa ja käytännössä myös lainsäätövaltaa käytti kansanvaltuuskunta, joka perustettiin 28. tammikuuta. Monet varmasti muistavat, että sen puheenjohtaja, siis pääministeri, oli Kullervo Manner ja valistusasiain valtuutettu oli Otto Ville Kuusinen. Entä ulkoasiain valtuutettu eli ulkoministeri. Oliko hän

- a) Yrjö Sirola
- b) Oskari Tokoi
- c) Eetu Salin

3. Kuka oli Suomen ensimmäinen naisministeri, jos punaisen kansanvaltuuskunnan Hanna Karhista ja Hilja Pärssistä ei oteta lukuun

- a) Tekla Hultin
- b) Miina Sillanpää
- c) Hilja Riipinen

4) Yleisradio on merkittävimpiä kansallisia laitoksiamme, ja se on herättänyt myös suuria poliittisia intohimoja. Pääministeri Juha Sipilä ei ole ainoa poliitikkoa, joka on tulkinnut väärin Yleisradion asemaa ja tehtävää.

Vuonna 1948 eduskunta hyväksyi niin sanotun Lex Jahvetin, jolla yhtiön hallintoneuvoston valinta siirrettiin maan hallitukselta eduskunnalle. Yleisen käsityksen mukaan muutoksen tarkoituksena oli erottaa Hella Wuolijoki pääjohtajan paikalta. Se sitten tehtiinkin hallintoneuvoston ensimmäisessä kokouksessa kesäkuussa 1949. Kuka oli tuo lakialoitteen muutoksesta tehnyt kansanedustaja, jonka pakinoitsijanimimerkki oli Jahvetti.

- a) Atte Pakkanen
- b) Väinö Hakkila
- c) Yrjö Kilpeläinen

5) Kuka hiihdon olympiavoittaja on moninkertainen hiihdon Suomen mestari sekä Suomen mestari myös maantiepyöräilyssä ja maastajuoksussa?

- a) Kalevi Oikarainen
- b) Siiri Rantanen
- c) Marja-Liisa Kirvesniemi

6) Ennen television tuloa olohuoneisiimme radio oli suosittu viihdytysväline suomalaisissa kodeissa. Varsinkin erilaiset hupailut ja humoristiset jatkokuunnelmat, sekä sketsiohjelmat Kankkulan kaivolla ja Ruljanssiriihi, olivat erittäin suosittuja. Kenen kirjoittamassa jatkokuunnelmassa esiintyi Reikärauta-Brown?

- a) Aarne Haapakosken
- b) Reino Helismaan
- c) Antero Alpolan.

7) Milloin laki kaikille lapsiperheille maksettavasta lapsilisästä astui voimaan?

- a) 1935
- b) 1948
- c) 1955

8) Helsingin nuorisofestivaalit eli Maailman nuorison ja ylioppilaiden VIII maailmankonferenssi järjestettiin Helsingissä 28. heinäkuuta - 6. elokuuta 1962. Festivaali antoi suomalaisille ensimmäisen kerran tilaisuuden luoda kontakteja läntisen Euroopan ulkopuolelta kolmannen maailman maista ja sosialistisista maista tulleisiin nuoriin. Festivaali oli alkusysäys myöhemmälle 1960-luvun kulttuuriradikalismille Suomessa.

Festivaaleihin liittyi yli tuhat tapahtumaa, osanottajia oli yli 13 000 noin 137 maasta. Tämä olikin suurin Helsingissä järjestetty tilaisuus vuoden 1952 olympialaisten jälkeen. Olympialaisissa oli 5000 urheilijaa 69 maasta. Festivaalin päätöstapahtumassa 6. elokuuta 1962 Kaivopuistossa oli lehtien arvion mukaan läsnä ainakin 40 000 ihmistä. Kuka kirjoitti Helsingin nuorisofestivaaleista runon Räkänokkainen fasismi?

- a) Arvo Salo
- b) Pentti Saarikoski
- c) Jevgeni Jevtushenko

9) Kansanterveyslain säätäminen oli sodanjälkeisen ajan merkittävin terveydenhuollon uudistus. Kunnanlääkärijärjestelmä purettiin ja jokainen kunta velvoitettiin huolehtimaan perusterveydenhuollosta perustamalla terveyskeskus yksin tai yhdessä naapurikuntien kanssa. Minä vuonna kansanterveyslaki annettiin?

- a) 1969
- b) 1972
- c) 1975.

10) Erään Suomen presidentti suosima lause oli italialaiselta näytelmäkirjailijan Luigi Pirandellon näytelmän nimestä lainattu "Niin on jos siltä näyttää." Kenen?

- a) J.K. Paasikiven
- b) Urho Kekkosen
- c) Mauno Koiviston

11) Minä vuonna Suomessa kuultiin ensimmäinen papiksi vihityn naispapin saarna?

- a) 1955
- b) 1963
- c) 1979

12) Helsingin Olympiastadionilla on ollut yksi nyrkkeilyilta, kuka oli suomalainen pääottelija.

- a) Pertti Purhonen
- b) Arto Nilsson
- c) Olli Mäki

13) Eräässä suomirockin kappaleessa rakastetulle annetaan tulppaani mukuloineen? Kuka on kappaleen esittäjä ja tekijä?

- a) Pelle Miljoona
- b) Pate Mustajärvi
- c) Juice Leskinen

14) Tiedotusvälineissä nousee aina silloin tällöin esille YK:n kansainvälisen työjärjestön ILO:n päätös numero 169. Mitä kansanryhmää päätös Suomessa koskee?

- a) saamelaisia
- b) romaneja
- c) inkerinsuomalaisia

15) Sotkamon Jymy on vuonna 1909 perustettu sotkamolainen urheilun yleisseura. Seuran lajeihin kuuluvat ampumahiihto, pesäpallo, maastohiihto, mäkihyppy, yhdistetty, lentopallo, suunnistus ja yleisurheilu. Jymy tunnetaan parhaiten pesäpallojaostostaan, joka on lajissaan erittäin menestynyt. Minä vuonna Sotkamon Jymy nousi pelaamaan ensimmäistä kertaa pesäpallon Suomen mestaruussarjaan?

- a) 1957
- b) 1969
- c) 1990

Lisäkysymykset

1) Suomi joutui toisen maailmansodan jälkeen maksamaan Neuvostoliitolle sotakorvauksia, joiden arvoksi määriteltiin välirauhansopimuksessa 300 miljoonaan kultadollaria, mutta se ylittyi kun pohjana käytettiin vuoden 1938 rahanarvoa ja kun inflaatio oli nopea sodan jälkeen. Kuinkahan paljon Suomi lopulta maksoi nykyrahassa arvioituna?

- a) 2,6 miljardia euroa
- b) 3,6 miljardia euroa
- c) 4,6 miljardia euroa

2) Missä lajissa Shakespeare on saavuttanut olympiakultaa?

- a) esteratsastuksessa
- b) jousiammunnassa
- c) soudussa?

3) Maailman lyhin ja pohjoisin metro sijaitsee Helsingissä. Milloin se otettiin käyttöön?

- a) 7. tammikuuta 1979
- b) 1. elokuuta 1982
- c) 18. heinäkuuta 1985

4) Jokainen tamperelainen ja useimmat kaupungissa vierailleet ovat varmaankin nähneet Tammerkosken sillan Pirkkalaisveistokset. Kenen tunnetun kuvanveistäjän tuotantoa ne ovat?

- a) Wäinö Aaltosen
- b) Eemil Halosen
- c) Ville Vallgrenin

5) Vuonna 1920 säädettiin suomalaisten elämään merkittävästi vaikuttanut laki. Oliko se

- a) torpparilaki
- b) laki uskonnonvapaudesta
- c) sukunimilaki